

Analyse: Danskernes tv-forbrug i et public service perspektiv

- *Ad DR's og TV 2DANMARKS public service-redegørelser 2004*

Den overordnede hensigt med public service tv-stationer er, at befolkningen skal sikres adgang til et *programudbud*, som markedet ikke af sig selv kan eller vil tilbyde. Det er kernen i public service kontrakterne at formulere disse krav, enten i brede termer eller mere præcist (kvantitativt). Public service redegørelserne fra stationerne har til opgave at fortælle, hvordan kravene er blevet opfyldt.

Den bagvedliggende intention med politisk regulering og finansiering af programudbudet vil typisk være at præge *sammensætningen af befolkningens forbrug af tv* i visse retninger, som politisk anses for ønskværdigt. Det er derfor relevant at se på, hvad danskerne faktisk bruger tv til, dvs. hvordan danskernes tv-forbrug er sammensat i programtyper og på kanaler. Kanalerne grupperes derfor efter om de har public service kontrakter (hvilket indtil videre er synonymt med, at de er offentligt ejede), og om de finansieres ved licens, reklame eller brugerbetaling. På den måde kan det belyses, hvilken rolle public service-politikken spiller for danskernes brug af tv.

Programmerne på de "danske" kanaler

Danskerne (fra 3 år) så i gennemsnit fjernsyn i 2 timer 41 min om dagen i 2004 – inklusive reklamer.¹ 88 % af denne tid brugte de på følgende ni kanaler, som vi i denne sammenhæng vil kalde de danske kanaler: DR 1, DR 2, TV 2, Zulu, Charlie, TV 3, 3+, TV Danmark og Kanal 5. Ud over at kanalerne "taler dansk" har de det tilfælles, at de alle registrerer deres udsendelser i fælles programtyper i Gallups TV Meter.² I et overordnet public service perspektiv er det tilstrækkeligt at medtage disse danske kanaler i analysen.

Men ikke alt hvad disse danske kanaler sender er programmer. Der er ingen grund til at medtage reklamer eller programpræsentationer i analysen, idet målet for en public service politik som nævnt er at påvirke programudbudet og forbruget heraf.

¹ Alle data stammer fra Gallups Tv Meter og er analyseret af Mediesekretariatet.

² Dog oplyser de private stationer fra MTG (Tv 3 og 3+) og SBS (TV Danmark og Kanal 5) ikke udsendelsernes nationale oprindelse i Tv Meteret. Derfor er det ikke muligt at analysere alle stationers betydning for f.eks. forbruget af danske programmer eller mere detaljeret af f.eks. dansk dramatik. For TV 3 og 3+ er i analysen valgt "subprogrammes", så reklameafbrydelsens varighed ikke tæller med til programseningen

Seningen af programmer på de danske kanaler udgør herefter 2 timer 07 minutter om dagen.³

Tabel: Seertiden på programmer på danske tv-kanaler, fordelt i programtyper og efter kanalernes public service status (pct. af totalen)

Kanaler (type)	Ni danske kanaler	Tre Public service Kanaler (must carry)			Seks Private kanaler
		licens	reklame	I alt	reklame/ abonnement
Finansiering					
Nyheder og regional	17%	10%	7%	17%	0%
Oplysning i øvrigt	23%	14%	8%	22%	1%
Underholdning og musik	11%	3%	3%	6%	5%
Fiktion	37%	14%	11%	24%	12%
Sport	12%	4%	6%	10%	2%
Programsening i alt	100%	45%	34%	79%	21%

Note: De ni danske kanaler er public service kanalerne DR 1 (licens), DR 2 (licens), TV 2 (Reklame, dog er regionalprogrammerne medregnet under licensfinansierede), de private kanaler Zulu, Charlie, TV 3, 3+, TV Danmark, Kanal 5, som alle er finansierede af reklamer samt abonnement fra kabel- og satellitkunder.

Danskernes programdiæt på de danske kanaler fremgår af den første kolonne. Den viser, at fjernsynet målt i seertid bruges lidt mindre til oplysning (40 % = 17 % nyheder plus 23 % oplysning i øvrigt) end til hvad der bredt kaldes underholdning (60 % = 37 % fiktion plus 11 % underholdning og musik plus 12 % sport. Kanalvalget fremgår af den nederste linje, hvor 79 % af programseningen ligger på public service-kanalerne.

Af tabellen kan drages en række konklusioner om danskernes tv-forbrug og public service-kanalernes betydning for dette:

1) For det første at public service-kanalerne helt afgørende for det oplysende tv-forbrug: Af de 40 % stammer de 39 % fra public service. Endvidere fremgår, at det oplysende tv-forbrug i høj grad sikres af licensfinansieringen. En fjerdedel (24%) af tv-forbruget består af nyheder/regional tv fra DR og Regionerne eller øvrige oplysende programmer fra DR (Aktualitet og Debat, Oplysning og kultur, Undervisning). Det reklame-finansierede TV 2 bidrager med yderlige 15 % til det oplysende forbrug, altså en væsentlig del, men mindre end det licensbetalte. De seks private kanaler leverer kun 1 % til det oplysende forbrug.

2) Underholdning og musik er med 11 % af seertiden den mindste af de her anvendte programtyper, og bidraget kommer nærmest ligeligt fra public service (6 %) og fra de private (5 %).

³ Afgrænsningen af kanaler og programtyper medfører således, at vi ser bort fra 34 minutters sening pr. dag eller 21 % af det samlede forbrug.

3) *Fiktion eller dramatik er fjernsynets største område efter forbruget (37 %).* Det er her de private med deres store udbud af film og serier spiller deres største rolle (12 % af seertiden eller ca. 1/3 af fiktionsforbruget). Indenfor fiktionsseningen er den danske dramatik et vigtigt public servicekrav. Af DR's licensbetalte dramatikbidrag på 14 % af programforbruget er det markant, at 4 % eller godt en fjerdedel udgøres af dansk dramatik. Af TV 2's reklamebetalte bidrag på 11 % er den danske dramatik 2 % eller knapt en femtedel. Dansk dramatik på public service kanalerne udgør således tilsammen 6 % af programseningen eller ca. 1/6 af det samlede fiktionsforbrug. De privates 12 % kan ikke opdeles nationalt, men det er bekendt, at det bortset fra enkelte spillefilm mest består af amerikanske film og serier.⁴

4) *Sporten (ekskl. Sportsnyheder) dækker 12 % af den gennemsnitlige tv-sening,* og også her er public service kanalerne med TV 2 i spidsen dominerende med i alt 10 % af forbruget imod de privates 2 %.

Public service's afgørende betydning

Sammenfattende fremgår public service's helt afgørende betydning for arten af danskernes brug af tv ved, at:

- forbruget af nyheder og andre oplysende programmer er fuldstændigt afhængigt af DR, Regionerne og TV 2
- forbruget af dansk dramatik på grund af DR og TV 2 er en synlig del af det meget store fiktionsforbrug
- licensfinansieringen klart er mere afgørende for disse resultater end den reklamefinansierede del af public service
- public service bidrager væsentligt til underholdnings- og sportsseningen (som det også kræves i loven), men at dette forbrug f.eks. er langt mindre i tid (16 %) end forbruget af øvrige oplysende programmer fra public service (22 %).

Resultaterne peger overordnet på, at public service reguleringen bedømt ud fra danskernes tv-forbrug har nået centrale mål gennem kontraktens krav og licensfinansieringen.

⁴ Zulu og Charlie opgør ganske vist programmernes nationalitet, og deres danske fiktion dækker 0,2 % af programseningen på de ni danske kanaler.